

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 1Sak/5/2022
Identifikačné číslo spisu: 7022200044
Dátum vydania rozhodnutia: 16. marca 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:7022200044.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. (sudca spravodajca) a členov senátu JUDr. Mariána Trenčana a JUDr. Kataríny Cangárovej, PhD., LL.M, v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): B. K., nar.: XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť: S. P. Q., bez dokladu totožnosti, toho času umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce, so sídlom Bitúnkova 14, 078 01 Sečovce, právne zastúpený: Centrum právnej pomoci, Kancelária Košice, so sídlom Murgašova 3, 040 11 Košice, proti žalovanému: Mobilná jednotka policajného zboru Bratislava, so sídlom Regrútska 4, 812 72 Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. PPZ-HCP-BA5-287-027/2021-AV zo dňa 26. novembra 2021, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Sa/2/2022-31 zo dňa 1. februára 2022, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

O d ô v o d n e n i e

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Žalovaný napadnutým rozhodnutím č. PPZ-HCP-BA5-287-027/2021-AV zo dňa 26.11.2021 rozhodol o predĺžení zaistenia žalobcu podľa § 88 ods. 4 zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov

a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“) a stanovil dĺžku doby zaistenia na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 28.04.2022.

2. Dňa 28.10.2021 vydal žalovaný rozhodnutie č. PPZ-HCP-BA5-287-013/2021-AV o zaistení žalobcu ako účastníka konania podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov na účel výkonu administratívneho vyhostenia, pričom v zmysle § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov stanovil dĺžku doby zaistenia na čas nevyhnutne potrebný najviac do 27.11.2021. Zároveň podľa § 88 ods. 5 zákona o pobyte cudzincov umiestnil žalobcu do útvaru policajného zaistenia. Z obsahu administratívneho spisu je zrejmé, že žalobca bol umiestnený do ÚPZC Sečovce.

II.

Konanie na krajskom súde

3. Napadnutým rozsudkom krajský súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

4. V odôvodnení uviedol, že podstatou žalobných námietok žalobcu bola námietka o neúčelnosti jeho zaistenia z dôvodu, že nie je žiadny predpoklad k jeho vyhosteniu do S., nakoľko je tam zlá bezpečnostná situácia. Svoj právny názor založil žalobca na zistení, že na základe informácie z internetovej stránky Ministerstva zahraničných vecí SR, sa neodporúča cestovať občanom SR do niektorých oblastí S..

5. Krajský súd v súvislosti s vyššie uvedenou námietkou uviedol, že táto nemôže byť relevantná pre výrok o nedostatočne zistenom skutkovom stave veci. Právny zástupca žalovaného síce predložil súdu rozhodnutie migračného úradu Ministerstva vnútra SR zo dňa 04.06.2021, ktoré nie je však možné aplikovať v danom prípade, nakoľko sa týka inej skutkovej a právnej situácie. V posudzovanom prípade migračného úradu sa jednalo o maloletého, ktorý tvrdil, že má v istej časti S. azylové dôvody, ktoré správny orgán po vykonanom dokazovaní vyhodnotil ako dôvody pre poskytnutie doplnkovej ochrany (hrozba zo strany strýkov, vražda jeho rodičov atď.). V preskúvanom prípade žalobcu nemožno túto súvislosť nájsť, pretože žalobca neuviedol počas administratívneho konania žiadne, ani približné obavy z bezpečnostnej situácie, navyše tvrdil, že mu nehrozí nič a odišiel kvôli lepšiemu životu, z ekonomických dôvodov. Z uvedeného dôvodu správny orgán nemal v tomto pochybnosti a vydal rozhodnutie o administratívnom vyhostení, kde aj určil krajinu vyhostenia.

6. Vo vyššie zmienenej okolnosti možno súhlasiť s názorom žalovaného, vyjadreného v jeho liste zo dňa 18.1.2022, kde tvrdí, že „to, že sa žalobca do S. vrátiť nechce, neznamená, že sa do S. vrátiť nemôže z dôvodu bezpečnosti“. Podobne možno poukázať aj na citované rozhodnutia kasačného súdu, ktorými argumentuje právny zástupca žalobcu, konkrétne rozhodnutia sp. zn. 1Sza/31/2014 zo dňa 02.09.2014, ktoré sa týka zaistenia cudzinca, ktorý požiadal o azyl, rozhodnutia sp. zn. 1Sza/8/2015, ktoré sa týkalo konfliktu v Sýrii alebo rozhodnutia sp. zn. 10Szak/11/2016 zo dňa 17.10.2016, ktoré sa týkalo maloletých detí s matkou, kde nebola určená krajina vyhostenia. Takáto argumentácia právneho zástupcu žalobcu logicky nemôže prispieť k dôvodnosti správnej žaloby.

7. Krajský súd vychádzal z informácie, na ktorú ako jediná poukázal právny zástupca žalobcu, t.j. z informácie zistenej z internetovej stránky Ministerstva zahraničných vecí SR, avšak je potrebné upriamiť pozornosť na fakt, že zástupca žalobcu vychádza z informácie, že nie je vhodné, či dokonca bezpečné cestovať do S. ako turista. Uvedené však nemožno aplikovať na osoby, ktoré z danej krajiny pochádzajú. Na túto skutočnosť poukázal aj žalovaný správny orgán vo svojom vyjadrení zo dňa 18.01.2022, kde v tejto súvislosti uvádza: „Žalovanému je samozrejme známy fakt, že sa na území S. nachádzajú oblasti, ktoré môžu predstavovať bezpečnostné riziko avšak uvedené, by teda bolo možné uplatniť kdekoľvek na svete, a tým pádom, by celá návratová procedúra strácala zmysel a opodstatnenie.“ Takejto argumentácii nemožno nič vytknúť, a to aj v kontexte ďalej zistených faktov žalovaným, keď uviedol odkaz na internetovú stránku, že S. je krajina, do ktorej sa organizujú poznávacie zájazdy.

8. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, krajský súd konštatoval, že preskúmané rozhodnutie žalovaného ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo je plne v súlade so zákonom o pobyte cudzincov, návratovou smernicou, Správnym poriadkom ako i medzinárodnými zmluvami o ochrane ľudských práv. Žalovaný pred jeho vydaním riadne zistil skutkový stav veci v súlade s ustanovením § 32 Správneho poriadku, odôvodnenie rozhodnutia je dostatočne zrozumiteľné, obsahuje všetky zákonom požadované náležitosti podľa ustanovenia § 47 Správneho poriadku, ako aj uvedenie skutočností, ktoré boli podkladom pre vydanie rozhodnutia a je z neho zrejmé, akými úvahami sa žalovaný pri hodnotení dôkazov riadil a ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov. Správny súd preto dospel k záveru, že preskúmaným rozhodnutím žalovaného nedošlo k porušeniu zákona a chránených záujmov žalobcu, a preto podľa § 229 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len S.s.p.) žalobu ako nedôvodnú zamietol.

9. O nároku na náhradu trov konania rozhodol krajský súd podľa § 167 S.s.p. tak, že účastníkom nárok na náhradu trov konania nepriznal.

III.

Konanie na kasačnom súde

10. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. g), písm. h) S.s.p., v ktorej navrhol kasačnému súdu, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zruší rozhodnutie žalovaného a nariadi, aby bol sťažovateľ prepustený zo zaistenia.

11. Sťažovateľ namietal, že v konaní pred krajským súdom dôkazmi poukázal na skutočnosť, že v krajine jeho pôvodu S., kam má byť sťažovateľ vyhostený, je zlá bezpečnostná situácia. Žalovaný síce za zákonný účel zaistenia stanovil § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, no v odôvodnení nezaujal absolútne žiadne stanovisko k príпустnosti či reálnej schopnosti zariadenia pre cudzincov zrealizovať výkon rozhodnutia o jeho vyhostení vzhľadom na bezpečnostnú situáciu v S..

12. Sťažovateľ ďalej namietal, že žalovaný nevykonal žiadne dokazovanie o bezpečnostnej situácii v S. ani nijako neskúmal prekážky vyhostenia v zmysle § 81 zákona o pobyte cudzincov a čl. 3 Dohovoru. Z napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že žalovaný si nezabezpečil žiadne informácie či správy o bezpečnostnej situácii v S., prípadne iné dôkazy, aby bolo možné dospieť k záveru o neexistencii rizika utrpenia vážnej ujmy sťažovateľovi.

13. V prejedávanej veci je podľa názoru sťažovateľa nepochybné, že celé zisťovanie skutkového stavu - skúmanie prekážok vyhostenia a bezpečnostnej situácie v S. sa v konaní pred správnym orgánom vôbec neudialo, ale sa presunulo, resp. začalo až v štádiu súdneho preskúmavacieho konania, ktoré však nemá byť pokračovaním správneho konania a dodatočným dopĺňaním odôvodnenia napadnutého rozhodnutia žalovaného.

14. Sťažovateľ trvá na tom, že jeho zaistenie je neúčelné a v rozpore s čl. 5 ods.1 písm. f) a čl. 3 Európskeho dohovoru, pretože jeho vyhostenie do S. za súčasnej bezpečnostnej situácie nie je prípustné. Na podporu svojich tvrdení sťažovateľ poukázal na judikatúru kasačného súdu ako aj ústavného súdu.

15. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že sťažovateľ neuviedol žiadne nové dôvody, pre ktoré by žalovaný nadobudol presvedčenie, že pochybil v rozhodovaní vo veci. Žalovaný má za to, že predmetné predĺženie zaistenia sťažovateľa je vecne správne, účelné a v každej časti aj dostatočne odôvodnené a nie je v rozpore s Ústavou SR, zákonmi SR ani Európskym dohovorom, a preto navrhol kasačnému súdu, aby kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol a sťažovateľa ponechal v zaistení.

IV.

Právny názor kasačného súdu

16. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v skrátenej lehote včas [§ 443 ods. 2 písm. b) S.s.p.] s prihladením na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

17. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 16. marca 2022 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

18. Podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia.

19. Podľa § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov môže byť štátny príslušník tretej krajiny zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac na 6 mesiacov. Policajný útvar je oprávnený počas tohto obdobia opakovane predĺžiť zaistenie štátneho príslušníka tretej krajiny, pričom celkový čas zaistenia nesmie presiahnuť šesť mesiacov. Ak možno predpokladať, že napriek vykonaným úkonom potrebným na výkon administratívneho vyhostenia alebo trestu vyhostenia štátneho príslušníka tretej krajiny sa tento výkon predĺži z dôvodu, že štátny príslušník tretej krajiny dostatočne nespolupracuje, alebo z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad v lehote podľa prvej vety, môže policajný útvar rozhodnúť, a to aj opakovane, o predĺžení lehoty zaistenia, pričom celková doba predĺženia lehoty zaistenia nesmie presiahnuť 12 mesiacov. Lehotu zaistenia nemožno predĺžiť, ak ide o rodinu s deťmi alebo zraniteľnú osobu. Štátny príslušník tretej krajiny je zaistený dňom vydania rozhodnutia o zaistení.

20. Podľa § 89 ods. 1 zákon o pobyte cudzincov policajný útvar, ktorý koná vo veci administratívneho vyhostenia, môže štátnemu príslušníkovi tretej krajiny namiesto jeho zaistenia uložiť povinnosť a) hlásenia pobytu alebo b) zložiť peňažnú záruku.

21. Podľa § 90 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov policajný útvar je povinný skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia.

22. Podľa § 32 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) je správny orgán povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

23. Podľa § 47 ods. 3 správneho poriadku v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

24. Podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

25. Predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal ochrany svojich práv proti rozhodnutiu žalovaného o predĺžení zaistenia podľa § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov, a preto kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie

žalovaného, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

26. V preskúmanom rozhodnutí žalovaný rozhodol o predĺžení zaistenia sťažovateľa, zaisteného na základe rozhodnutia č. PPZ-HCP-BA5-287-013/2021-AV zo dňa 28.10.2021 na účel výkonu administratívneho vyhostenia podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, na čas nevyhnutne potrebný, najviac však do dňa 28.4.2022.

27. Sťažovateľ svoju argumentáciu oprel o to, že žalovaný nedostatočne zistil skutkový stav veci, nezaoberal sa otázkou vyhostiteľnosti sťažovateľa ako základného predpokladu pre jeho zaistenie, pričom jeho vyhostenie do krajiny pôvodu nie je možné s poukazom na zlú bezpečnostnú situáciu v S., ktorú podložil informáciou Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR o cestovnom odporúčaní do tejto krajiny.

28. Z administratívneho spisu vyplýva, že sťažovateľ vo vyjadrení v konaní vo veci administratívneho vyhostenia (Zápisnica o podaní vyjadrenia č. PPZ-HCP-BA5-287-009/2021-AV z 28.10.2021) za prítomnosti tlmočníka nezapísaného v zozname znalcov a tlmočníkov vedenom na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky z jazyka punjabi do jazyka slovenského a opačne, uviedol, že z krajiny pôvodu odišiel z ekonomických dôvodov, jeho cieľovou krajinou bolo Rakúsko, kam by aj pokračoval v prípade prepustenia. Vo vzťahu k svojej krajine pôvodu uviedol, že mu v nej nehrozí žiadne prenasledovanie z azylových dôvodov, rovnako ani mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest. Vo vyjadrení v konaní o predĺžení zaistenia sťažovateľ nevyužil možnosť vyjadriť sa k podkladu pre rozhodnutie, k spôsobu jeho zistenia a nenavrhol jeho doplnenie (Zápisnica o podaní vyjadrenia č. PPZ-HCP-BA5-287-026/2021-AV z 26.11.2021).

29. Kasačný súd považuje argumentáciu sťažovateľa o nevyhostiteľnosti sťažovateľa do krajiny pôvodu z dôvodu zlej bezpečnostnej situácie v S. a neúčelnosti jeho zaistenia v rozpore s čl. 5 písm. f) Dohovoru za nedôvodnú a stotožňuje sa s právnym posúdením krajského súdu, ktorý prekážky vyhostenia sťažovateľa do S. nenašiel. Dôkazy o zlej bezpečnostnej situácii v S., ktorú predložil v konaní pred súdom sa týkajú cestovateľského odporúčania vo vzťahu k turistom prichádzajúcim do tejto krajiny, ktoré upozorňuje na oblasti so zlou bezpečnostnou situáciou a varuje pred možnými únosmi cudzincov v tejto krajine. Tieto závery však nie je možné aplikovať na prípad sťažovateľa, ktorý z tejto krajiny pochádza. Kasačný súd zdôrazňuje, že z vyjadrení sťažovateľa tak v konaní o administratívnom vyhostení, ako ani v konaní o predĺžení zaistenia nevyplýva, že pociťuje obavy z bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu. Svoju cestu odôvodnil ekonomickými dôvodmi, jeho cieľovou krajinou bolo Rakúsko, kam by aj v ceste pokračoval, ak by nedošlo k jeho zaisteniu. Počas jeho pobytu v zaistení nepožiadaval o žiadnu formu medzinárodnej ochrany ako na území Slovenskej republiky, tak ani v inom štáte, ktorými sťažovateľ prechádzal a ktoré by bolo možné považovať za prvú bezpečnú krajinu.

30. Žalovaný v preskúmanom rozhodnutí uviedol dôvod predĺženia zaistenia, ktorým je proces readmisie a vydanie cestovného dokladu. Obsah odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia tvorí aj opis úkonov, ktoré vykonal žalovaný v spolupráci s ďalšími správnymi orgánmi. Zaistenie predĺžil na čas nevyhnutne potrebný, najviac však do 28.04.2022, pričom táto doba zaistenia po sčítaní s predchádzajúcou dobou zaistenia, neprekročila zákonom povolenú maximálnu dobu zaistenia podľa § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov.

31. Zaistenie cudzinca, ako vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sza/8/2016 zo dňa 30.03.2016, znamená obmedzenie alebo v závislosti na povahe, dĺžke, dôsledkoch a spôsobe zaistenia dokonca zbavenie jeho osobnej slobody. Ide teda o veľmi citelný zásah do jedného z najvýznamnejších práv jednotlivca. Takýto zásah môže byť prípustný len za prísne vymedzených podmienok definovaných nielen zákonom o pobyte cudzincov, ale predovšetkým ústavným poriadkom SR. Krajnej povahy tohto inštitútu si bol napokon vedomý aj zákonodarca, a preto ustanovením § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov (nadväzujúcim na obdobnú úpravu v článku 15 ods. 6 návratovej smernice) striktno obmedzil dobu, po ktorú je možné cudzinca obmedziť na slobode najviac na šesť

mesiacov, respektíve ak možno predpokladať, že napriek vykonaným úkonom potrebným na výkon administratívneho vyhostenia štátneho príslušníka tretej krajiny alebo výkon trestu vyhostenia sa tento výkon predĺži z dôvodu, že štátny príslušník tretej krajiny dostatočne nespolupracuje, alebo z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad v lehote podľa prvej vety, môže policajný útvar rozhodnúť, a to aj opakovane, o predĺžení lehoty zaistenia, pričom celková doba predĺženia lehoty zaistenia nesmie presiahnuť 12 mesiacov. Preto pokiaľ žalovaný rozhodol o predĺžení doby zaistenia tak, ako je uvedené vo výroku jeho rozhodnutia, táto doba neprekročila po sčítaní doby zaistenia zákonom povolenú maximálnu dobu zaistenia, pričom takýto postup odôvodnil úkonmi na zabezpečenie procesu readmisie a vydania cestovného dokladu, rozhodol v súlade so zákonom.

32. Vo vzťahu k námietke týkajúcej sa odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, kasačný súd uvádza, že rozhodnutia na ktoré poukazuje sťažovateľ sa týkali rozdielnej skutkovej a právnej situácie, preto tieto závery nie je možné použiť na prípad sťažovateľa. Kasačný súd preto považuje túto námietku za bezpredmetnú.

33. Kasačný súd po preskúmaní spisového materiálu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného dospel k záveru, že kasačné námietky sťažovateľa týkajúce sa nesprávneho posúdenia krajského súdu a odklon krajského súdu od ustálenej praxe kasačného súdu neboli dôvodné a nespochybnili vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu a zákonnosť rozhodnutia žalovaného. Z uvedeného dôvodu kasačnú sťažnosť podľa § 461 S.s.p. ako nedôvodnú zamietol.

34. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodol kasačný súd tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S.s.p.) a rovnako aj žalovanému nárok na ich náhradu nepriznal v súlade s § 467 ods. 1 S.s.p. a analogicky podľa § 168 S.s.p.

35. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.

